

محسن جلال‌پور فعال حوزه اقتصاد و فرهنگ مطرح کرد:

پسته ایران در حال حذف از بازار جهانی است!

جریان گردشگری را نتوانستیم در کرمان رونق بدهیم احیای بناهای تاریخی بدون جذب گردشگری فایده است

✪ پروین میرزاحسینی

محسن جلال‌پور، فعال شناخته شده اقتصادی و فرهنگی، در نشست صمیمی با جمعی از خبرنگاران، چشم‌انداز نگران‌کننده‌ای از آینده صنعت پسته ایران ترسیم کرد.

او در این نشست، ضمن تشریح چالش‌های تولید، هشدار داد که اگرچه به دلیل کاهش شدید محصول و نوسانات ارزی، بازار پسته در کوتاه‌مدت رونق خواهد داشت، اما به دلیل بهرهوری پایین، ایران در حال حذف شدن از بازارهای جهانی است.

جلال‌پور با اشاره به تداوم روش‌های سنتی و خرده‌مالکی، بهره‌وری پایین تولیدکنندگان ایرانی در مقابل رقبای آمریکایی، چالش‌هایی مانند قطع برق، کمبود آب و بی‌کیفیتی سموم، گفت که پیش‌بینی می‌شود امسال تنها یک سوم محصول معمول در کشور برداشت شود.

وی در این نشست در پاسخ به این سوال درباره وضعیت تولید پسته و شرایط صادراتی و بازار این محصول با تأکید بر این که مشکل اساسی ما در بهره‌وری و تولید است، گفت: «امروز میزان برداشت ما به‌طور متوسط در هکتار به کمتر از ۵۰۰ کیلو رسیده و این مساله، قیمت و هزینه تمام‌شده تولید را بالا برده است».

جلال‌پور افزود: «بر اساس آخرین محاسباتی که در سال ۱۴۰۳ انجام شده بود، تولید هر کیلو پسته برای تولیدکننده ایرانی ۶۴ دلار هزینه دارد در حالی که هزینه آن برای تولیدکننده آمریکایی نزدیک به نصف این میزان است، یعنی ما در رقابت عقب ماندیم چون بهره‌وری نیستیم».

وی با بیان این که برداشت کشاورزان آمریکایی در هر هکتار شش تا هفت برابر تولیدکننده ایرانی است، ادامه داد: «ما به دلیل خرده‌مالکی، سنتی بودن، استفاده غلط از ظرفیت‌هایی که داشتیم و به دلیل اینکه بسیاری از امکانات مانند آب، زمین و خاک به‌صورت مجانی در اختیار ما بوده، به سمت بهره‌وری و یکپارچه کردن مدیریت نرفتیم و مالکیت هم که هر سال به دلیل ارث و میراث، خردتر می‌شود».

جلال‌پور توضیح داد: «در حال حاضر متوسط مالکیت در ایران زیر ۲ هکتار است در حالی که در آمریکا حداقل هکتاری که دارند بالای ۱۶۰ ایکر است (هر ۰٫۲ ایکر یک هکتار است) یعنی کمترین میزان مالکیت تولیدکننده آمریکایی ۶۰ هکتار است».

وی خاطرنشان کرد: «با توجه به این که متوسط مالکیت تولیدکننده آمریکایی چند ۱۰ برابر ماست، رسیدگی بهتری به باغات دارند و بهره‌وری آن‌ها بالاست».

پیش‌بینی برداشت یک‌سوم محصول پسته

این فعال اقتصادی و فرهنگی کرمان با بیان این که امسال پیش‌بینی می‌کنیم حداکثر یک‌سوم محصول یعنی ۳۰ تا ۳۵ درصد پسته در کشور برداشت شود، گفت: «هر سال حدود ۲۲۰ هزار تن پسته در کشور برداشت می‌شد و من پیش‌بینی می‌کنم، امسال بین ۷۰ تا ۸۰ هزار تن محصول داریم که این محصول هم خیلی محصول خوبی نیست و به دلیل قطع برق، بخشی از این محصول پوک و بخشی نیم‌مغز است و اونس این پسته، به دلیل اینکه روزی ۶ ساعت قطع برق داشتیم، ریز است».

وی افزود: «وقتی از روزی شش ساعت قطع برق حرف می‌زنیم این یک فاجعه است و دیگر یک خبر نیست، به دلیل این که وقتی ۶ ساعت برق نباشد، ۸ ساعت امکان استفاده از آب وجود ندارد و زمانی که از آب استفاده می‌شود، به دلیل اینکه عمق چاه‌های ما زیاد شده و EC آب بالا رفته است، بهره‌وری ندارد».

جلال‌پور خاطرنشان کرد: «ما امسال همچنین مشکلات جدی در انواع سم و کود داشتیم و مشکلات کلی در باقی‌مانده سموم

داریم».

رونق ظاهری بازار پسته در برابر بحران تولید

وی با بیان این که مسائل ما در پسته زیاد است، در عین حال گفت: «بازار پسته امسال حتماً خوب خواهد بود هم به دلیل کمبود محصول و هم به دلیل افزایش نرخ ارز؛ زیرا پسته محصولی است که به نرخ ارز وابستگی مستقیم دارد و هرچه نرخ ارز بالا می‌رود، قیمت پسته هم افزایش می‌یابد».

جلال‌پور تأکید کرد: «امسال بازار را برای باغدار و فروشنده خیلی خوب می‌بینیم اما وضعیت خوب نیست و قرار هم نیست با این شرایطی که در پیش گرفتیم و داریم، امیدوار به تولید بهتر باشیم».

وی یادآور شد: «سال ۷۶ در مصاحبه‌ای به این موضوع اشاره کردم که ما طی ۳۰ تا ۴۰ سال آینده به‌مرور از بازار صادراتی حذف می‌شویم و همین اتفاق هم در حال رخ دادن است، هرچند که خیلی‌ها نمی‌پذیرند و به من انتقاد می‌کنند اما اعتقاد دارم باید واقعیت‌ها را گفت».

جلال‌پور افزود: «با این شرایط آب، اقلیم و تغییر آب و هوایی که در کشور وجود دارد و با توجه به گرمای ۲۸ درجه در فصل بهار یا گرمای ۴۲ درجه‌ای که چند سال در مردادماه تجربه کردیم، محصول نامرغوب برداشت می‌کنیم».

بخش خصوصی دیگر بقا است

وی در ادامه در پاسخ به سوال خبرنگاری درباره عدم دغدغه‌مندی و ورود فعالان اقتصادی به حوزه احیا و بازسازی آثار تاریخی، گفت: «در این شرایط سخت، نباید توقع زیادی از بخش خصوصی و فعال اقتصادی داشت هرچند که مهم است و باید به آن پرداخت».

این فعال اقتصادی و فرهنگی یادآور شد: «شاید اگر چند سال پیش که ما در یک فضای ثابت‌تر بودیم و این پرسش مطرح می‌شد، خیلی جای گالیه از بخش خصوصی بود، زیرا به‌صورت جدی به این موارد توجهی نشده و نمی‌شود ولی سال‌های اخیر، بخش خصوصی برای حیات و بقای خود و تاب‌آوری در حال دست و پا زدن است و شرایطش به گونه‌ای نیست که امروز از او انتظار داشته باشید در کاری غیر از کارهای خودش ورود کند».

وی خاطرنشان کرد: «با این وجود، بخش خصوصی تا اندازه‌ای وارد این فعالیت‌ها شده و در سال‌های اخیر چند مرکز و مجموعه میراثی توسط بخش خصوصی در کرمان رونق گرفته است».

نتوانستیم جریان گردشگری را رونق بدهیم

جلال‌پور با بیان این که متأسفانه ما به هر دلیلی نتوانستیم جریان گردشگری را در کرمان رونق بدهیم، افزود: «اگر جریان گردشگری در استان کرمان رونق پیدا می‌کرد، خواسته یا ناخواسته، موضوع رسیدگی به فضاهای تاریخی و فضاهایی که امروز در معرض تخریب هستند، خیلی بیشتر می‌شد کما اینکه شهرهایی که نتوانستند این جریان را پررنگ کنند، امروز در

این زمینه جلوتر از ما هستند».

وی ادامه داد: «کرمان به دلیل این که در لیست سیاه گردشگران قرار داشته، یا به دلیل فاصله زیاد استان از مرکز کشور و یا به دلیل گندی و کاهلی خودمان، نتوانستیم در مسیر گردشگری قرار بگیریم و حالا در تلاشیم آن را احیا کنیم».

رئیس اسبق اتاق ایران اضافه کرد: «خیلی نتوانستیم در کرمان گردشگر داشته باشیم و به همین دلیل کسی دنبال مجموعه‌های تاریخی در حال تخریب نرفته است».

وی خاطرنشان کرد: «در شهری مانند کاشان، بومگردی‌ها همیشه رزرو هستند به دلیل این که به مرکز و پایتخت کشور نزدیک است و رفت و آمد به آن آسان‌تر است و هم به دلیل این که مردم، کاشان را به عنوان یک شهر تاریخی و گردشگری می‌شناسند، در حالی که شاید ظرفیت‌های ما نه تنها کمتر از آن‌جا نبوده بیشتر هم باشد».

احیای کاروانسرای حاج مهدی را دنبال می‌کنم

جلال‌پور با اشاره به برخی کارهایی که در این زمینه در کرمان انجام شده و یا در حال انجام است، مانند تبدیل کاروانسرای وکیل به هتل، ساخت میدانی در نزدیکی بازار تاریخی کرمان به نام یادستان، احیای برخی خانه‌های قدیمی در خیابان زریسف، کارهایی که برای احیای موزه فرش در حال انجام است و بازسازی دو مکان در خیابان ابن‌سینا گفت: «من نیز خیلی جدی به دنبال کاروانسرای حاج مهدی هستم تا اگر امکانش وجود داشته باشد کارهایی را انجام بدهم و بعضی از دوستان را هم تشویق کردم در حوزه احیای قلعه اردشیر و قلعه دختر کارهایی انجام بدهند که فعلاً در حد صحبت است».

وی افزود: «البته باید به این نکته هم توجه داشت که اگر خانه‌های قدیمی احیا شوند و گردشگر نداشته باشیم همین مکان‌ها دوباره تخریب می‌شوند مانند باغ فتح‌آباد که چون ورودی ندارد و برای کسی درآمد ایجاد نکرده، شادابی روزهای نخست را ندارد».

جلال‌پور تأکید کرد: «باید همزمان با احیا و بازسازی خانه‌ها و مکان‌های تاریخی، موضوع حضور گردشگر را هم دنبال کنیم زیرا این‌ها لازم و ملزوم یکدیگرند».

منابع موجود اجازه رشد به ما نمی‌دهد

جلال‌پور همچنین در پاسخ به این سوال که چه باید کرد که اقتصاد کرمان و ایران به سمت و سوی بهبود برود، گفت: «این موضوع به ما برمی‌گردد، ما به عنوان فعالان اقتصادی نقش چندانی در بهبود این جریان نداریم، اگر فضا را برای ما آماده کنند، حتماً ما نقش پررنگی خواهیم داشت اما وقتی که عرصه کشور را گلخانه‌ای می‌کنند، فضای اقتصادی کشور محدود می‌شود و ارتباط ما با دنیا قطع می‌شود و فضایی با محدودیت، محرومیت و ممنوعیت شکل می‌گیرد، یک مسیر غیرقابل عبور برای اقتصاد ایجاد می‌شود و در این فضا حداکثر توان ما همین است که می‌بینیم».

خونریزی‌های جدی خواهد داشت اما امروز، آن روز نیست، سرمایه اجتماعی، شرایط کشور، تحریم‌ها و جنگ به ما این اجازه را نمی‌دهد و امروز هر تصمیمی گرفته می‌شود، مقطعی است؛ سختی آن را تحمل می‌کنیم اما جراحی انجام نمی‌شود».

مطالب هوش مصنوعی در جامعه عادی نشود

وی در بخش دیگری از سخنان خود با بیان این که فضای رسانه‌ای کشور و دنیا کاملاً در حال تغییر است، گفت: «اگر ما این تغییر را نپذیریم، ممکن است عقب بیفتیم».

فعال اقتصادی و فرهنگی کرمان یادآور شد: «امروز در شرایطی هستیم که هر روز یک امکان و دسترسی جدید به اطلاعات، به جریان رسانه‌ای اضافه می‌شود، لازم است که خبرنگاران خود را با این جریان همراه کنند و ضمن این که از آن ظرفیت استفاده می‌کنند، دقت کنند که آن ظرفیت آن‌ها را از اصول اصلی کار دور نکند».

وی با اشاره به این که اخیراً با مقالات زیادی مواجه شدم که توسط هوش مصنوعی نوشته شدند، بیان کرد: «من خیلی از این بابت نگران هستم و خواشتم از شما به عنوان یک همکار سطح پایین در عرصه خبرنگاری و رسانه‌ای، این است که سعی کنید این‌ها را عقب بزنید و برای جامعه و مردم، عادی نکنید».

جلال‌پور ادامه داد: «دوستانی را می‌شناسم که در مقابل این مطالب ایستادند و صدمه هم خوردند اما مطمئنم برگ برنده دست کسانی است که مقاومت کنند تا آن‌چه در خبر و تحلیل می‌آید، تراوش ذهن خودشان باشد نه برگرفته از فضای هوش مصنوعی».

وی خاطرنشان کرد: «استفاده از هوش مصنوعی توسط کسانی که پیش از این توانایی نوشتن حتی چند جمله را هم نداشتند، سبب شده در اعتراض به این جریان‌ها، از شهریورماه سال گذشته خود را از این فضا خارج کنم و مطلبی در کانال تلگرام و اینستاگرام خود منتشر نکردم».

جلال‌پور در عین حال خاطرنشان کرد: «البته اگر فضای هوش مصنوعی و تحلیل‌هایی که شما در ذهن دارید، کنار هم قرار بگیرد و از آن درست استفاده شود، سرعت کار شما را افزایش می‌دهد».

وی با بیان این که در حال ساخت مستندی برای مرحوم پدرم هستم، گفت: «مستندسازی که با من کار می‌کند، چندین بار پیشنهاد داده از هوش مصنوعی برای بعضی قسمت‌ها استفاده کند اما من با این که می‌دانم این مساله با کاری که شما در عرصه خبرنگاری، رسانه و روزنامه‌نگاری انجام می‌دهید، متفاوت است، هنوز به خود اجازه نداده‌ام که از هوش مصنوعی در ساخت این مستند، استفاده کنند».

نباید چاپ‌های کاغذی از عرصه خارج شوند

جلال‌پور با اشاره به مشکل تهیه کاغذ، افزود: «برای چاپ سه کتاب، حدود دو هفته است که درگیر خرید کاغذ هستم و حتی با قیمت آزاد هم نتوانستم کاغذ را خریداری کنم و می‌دانم کار برای شما در این حوزه سخت است و این موضوع متأسفانه از آفت‌هایی است که کسی به آن توجه نمی‌کند».

وی بیان کرد: «احتمال دارد هفته آینده، ملاقاتی با آقای وزیر ارشد برای من فراهم شود و یکی از اصلی‌ترین مسائلی که عنوان خواهیم کرد این است که برای موضوع کاغذ چاره‌اندیشی کند تا جریان به سمتی نرود که همه ناامید و بی‌انگیزه بشوند و چاپ‌های کاغذی از عرصه خارج شود».

رئیس اسبق اتاق کرمان تأکید کرد: «شما هم باید این مطالبه را در رسانه‌های خود داشته باشید زیرا کمتر دیدیم که به آن بپردازید، اگر من